

ת"פ 43742/07/22 - מדינת ישראל נגד עבדאללה אלסייד, פוזי אלסייד

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 43742-07-22 מדינת ישראל נ' אלסייד(עציר)
ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופט אלון גביזון המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד שירין מחאג'נה
נגד הנאשמים		1. עבדאללה אלסייד ע"י ב"כ עוה"ד אלעד אזולאי 2. פוזי אלסייד ע"י ב"כ עוה"ד תאמר אסדי

גזר דין

האישום והסדר הטיעון:

1. הנאשמים 1 ו- 2 הורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן בעבירות כדלקמן:

נאשם 1:

- עבירות בנשק (נשיאה והובלה) - עבירה לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").
- ירי מנשק חם - עבירה לפי סעיף 340א(א) לחוק.

נאשם 2:

- עבירות בנשק (החזקה) - עבירה לפי סעיף 144(א) רישא וסיפא לחוק.
- ירי מנשק חם - עבירה לפי סעיף 340א(א) לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן בהן הודו הנאשמים בלילה שבין 8.7.22 ל-9.7.22, נאשם 1 נשא והוביל אקדח חצי אוטומטי מסוג CZ, שיורה ובכוחו להמית אדם (להלן: "האקדח"), כשהוא טעון במחסנית תואמת ובה

עמוד 1

תשעה כדורים בקליבר 9 מ"מ (להלן: "הכדורים"). נאשם 1 הגיע עם האקדח לשטח פתוח בסמוך לתחנת הדלק "סונול" בפאתי היישוב חורה.

בשלב מסוים הגיע למקום נאשם 2, חבר לנאשם 1 ושני הנאשמים ירו באוויר באמצעות האקדח, כל אחד בתורו, עד שכל הכדורים שהיו במחסנית נורו.

במהלך הירי כאמור, הנאשמים צילמו אחד את השני באמצעות הטלפון הנייד של נאשם 2 ובין היתר צילמו את נאשם 2 מנופף באקדח ומציג את הכדורים למצלמה.

בהמשך לכך הנאשמים עזבו את המקום והגיעו יחד לאזור הסמוך למרכז המסחרי, בכניסה ליישוב חורה, המרוחק כ-40 מטרים ממקום הירי, כשהנאשם 1 נושא את האקדח על גופו, שם נעצרו על ידי המשטרה.

במעשיו אלה נאשם 1 נשא והוביל נשק ותחמושת בלא רשות על פי דין לנשיאתם ולהובלתם, נאשם 2 החזיק נשק ותחמושת בלי רשות על פי דין להחזקתם ושני הנאשמים בצוותא חדא ירו בנשק חם שלא כדין.

3. הנאשמים הודו בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה עונשית, ונוכח גילם במועד ביצוע העבירות, התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר לעונש בעניינם טרם גזירת עונשם.

תסקירי שירות המבחן:

4. ביום 8.5.23 הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של נאשם 1 במסגרתו נסקרו קורות חייו של הנאשם ומשפחתו, אך בשל צנעת הפרט לא אפרט מעבר לנדרש.

הנאשם בן 19, רווק, נעדר עבר פלילי, וטרם מעצרו התגורר עם משפחתו בשבט אלסייד.

על פי המתואר הנאשם 1 גדל במסגרת משפחתית מורכבת. נמסר כי אביו של הנאשם אשר נפטר לפני כ-5 שנים היה נשוי ל-4 נשים, כאשר אמו של הנאשם 1 הנה האישה הרביעית בסדר הנישואין, והנאשם 1 הנו הצעיר מבין 3 ילדיהם המשותפים. בנוסף, לנאשם 1 אחים למחצה מנישואי אביו עם נשים אחרות, עמם תאר יחסים מורכבים ונעדרי קרבה.

צוין כי הנאשם 1 נשר מלימודים לאחר 9 שנות לימוד בלבד, ושהה ללא מעש ועיסוק למשך תקופות ממושכות. טרם מעצרו ערך הנאשם 1 ניסיונות, במסגרת חייו הבוגרים, להשתלב במסגרת נורמטיבית בתעסוקה ובגיוסו לצה"ל, שם שירת במשך 6 חודשים טרם מעצרו.

שירות המבחן התרשם כי למרות שהנאשם 1 הודה בעבירות בהן הורשע, ניכרת קלות דעת בהתייחסותו לנשק, וכי קיים חוסר בהירות אודות הרקע האמתי לביצוע העבירה נוכח תיאוריו אודות אירועי אלימות וסכסוך דמים שהתפתחו במשפחתו באותה תקופה.

נוכח גילו הצעיר של הנאשם, היותו נעדר עבר פלילי ועצור תקופה ממושכת לראשונה בחייו, לצד אופי וחומרת העבירות וחוסר הבהירות ביחס לקשריו החברתיים השוליים וגורמי הסיכון הקיימים, המליץ שירות המבחן על ענישה מוחשית

והרתעתית בדמות מאסר בפועל.

5. ביום 30.4.23 הוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו של נאשם 2 במסגרתו נסקרו קורות חייו של הנאשם 2 ומשפחתו, וגם בעניינו ומחמת צנעת הפרט, לא אפרט מעבר לנדרש.

הנאשם 2 בן 19, רווק, נעדר עבר פלילי וטרם מעצרו התגורר עם משפחתו בישוב חורה ועבד במפעל למשקאות קלים כעוזר נהג למשך שלושה חודשים. משפחת מוצאו מונה זוג הורים ו-10 ילדים כאשר הנאשם 2 הנו ה-10 בסדר הלידה.

צוין כי אביו של הנאשם 2 נשוי לאישה נוספת המתגוררת עם ילדיה בסמיכות למשפחתו. הנאשם השלים 12 שנות לימוד, הועסק בעבודה באופן יציב והביע שאיפות להתגייס לצה"ל ולהקים משפחה.

שירות המבחן התרשם כי קיים פער משמעותי בין האופן שבו הציג הנאשם 2 את עצמו ואת התנהלותו כנורמטיבית, תקינה ושאפתנית, לבין חומרת העבירות בהן הודה ומקלות הדעת בהתייחסותו לתחום הנשק.

נוכח גילו הצעיר של הנאשם 2, היותו נעדר עבר פלילי ומעצרו הממושך, לצד אופי וחומרת העבירות וחוסר הבהירות ביחס לקשריו החברתיים והשוליים וגורמי הסיכון, המליץ שירות המבחן על ענישה מוחשית והרתעתית בדמות מאסר בפועל.

ראיות וטיעונים לעונש:

6. **מטעמו של הנאשם 1** העידו: מר סאלם אלסייד - יו"ר ועדת היישוב אלסייד וקרוב משפחתו של הנאשם 1 (גיסו של האב); מר עוואד אלסייד - קרוב משפחתו של הנאשם 1 (בן דוד של האב); מר יאסר אלסייד - אחיו של הנאשם 1; מר סייד סייד - מנהל בית הספר בו למד הנאשם 1; ומר אברהם אלסייד - אחיו של הנאשם 1 ורופא שיניים במקצועו.

א. מר סאלם אלסייד העיד כי מכיר את הנאשם 1 מילדות וגר בשכנות למשפחתו. לדבריו הנאשם בחור טוב אשר עשה טעות והביע בפניו חרטה על מעשיו. מר סאלם הוסיף כי הנאשם 1 עבד בעבר בעבודות עפר ונוכח טעותו ומעצרו הוא מבקש לקחת חלק בשיקומו.

ב. מר עוואד אלסייד העיד כי הנאשם 1 "נפל קורבן" מאחר ואביו נפטר כשהיה בן 17 שנים ולא היה מי שיכוון אותו. לדבריו הנאשם 1 משלם כעת על מעשיו ומשפחתו צריכה לתת לו הכוונה נכונה. מהיכרותו עמו הוא סבור כי מדובר באדם שיכול לתרום לאוכלוסייה וליישוב.

ג. מר יאסר אלסייד העיד כי הנאשם 1 עשה טעות. לדבריו הנאשם 1 נהג לסייע לאמו החולה כאשר האח האחר של נאשם אינו מסוגל לכך נוכח מצבו האישי. הנאשם 1 עזר בבית, שירת בצבא והביא את הכסף לאמו. לדבריו יצא למסלול לא טוב אך שילם על מעשיו במעצרו עד כה. לדבריו מעוניין להעסיקו בעסקו בתחום עבודות עפר.

ד. מר סייד סייד העיד כי הנאשם 1 היה תלמידו משנת 2011 למשך 7 שנים. תיאר תלמיד שקט וטוב וכי לא זכור לו כי היה מעורב במקרי אלימות בבית הספר. העד הוסיף כי הסתבכות הנאשם בפלילים הפתיעה אותו.

ה. מר אברהם אלסייד העיד כי משפחת מוצאו של הנאשם 1 הנה משפחה גדולה, כולם גרים באותו מקום וכל אחיו עובדים כקבלנים. לדבריו מדובר במשפחה טובה ולא בעייתית ואף הנאשם 1 התגייס לצבא. ציין כי הנאשם 1 הודה בפניו שעשה טעות וכל משפחתו קיבלה קשה את מעצרו. מסר כי הוא בן יחיד לאמו והמשפחה מעוניינת בהחזרתו לשגרה ולחיים נורמטיביים.

כמו כן, הגישה ב"כ הנאשם 1 אסופת מסמכים הכוללת: תעודת פטירה של אביו של נאשם 1, מסמכים רפואיים של האם- הגב' איהם אלסייד, ומסמכים רפואיים של האח - מר טאלב אלסייד (נ/1).

7. מטעמו של הנאשם 2 העידו מר יאסר אלסייד-אביו של הנאשם 2; ומר פאיז אלסייד-שכנו של הנאשם;

א. מר יאסר אלסייד העיד כי בנו, הנאשם 2, הנו הצעיר מבין ילדיו. מסר כי חנך את ילדיו לכבד כל אדם ומעולם לא הסתבך עם המשטרה. ציין כי בעת ביצוע העבירה שהה בחו"ל וכי הוא הופתע מעשיו של הנאשם ואינו מקבלם. לדבריו הוא אדם עובד, בעל חברת הובלות, חיתן 3 בנות ו-3 בנים וכי לא היו ריות או זיקוקים בחתונות מי מילדיו מאחר והשימוש בנשק אינו דבר המקובל בביתו.

ב. מר פאיז אלסייד העד כי גר בשכנות למשפחת הנאשם 2 מזה 50 שנה ומעולם לא שמע על הנאשם 2 דברים רעים אלא רק דברים טובים. לדבריו משפחת הנאשם ומשפחתו לא נוהגים להשתמש בנשק, גם לא באירועים. לדבריו זו העבירה ראשונה של הנאשם 2 וכי שוחח איתו ממעצרו וכי הנאשם אמר לו כי אינו יודע כיצד הסתבך באירוע.

8. **ב"כ המאשימה** טען בכתב ובעל פה, פירט את נסיבות ביצוע העבירה ועמד על חומרת העבירות המיוחסות לנאשמים ולערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות, ובכלל זה שמירה על חיי אדם ושלמות גופו ונפשו, קידום הסדר הציבורי ואורח חיים שלו ובטוח.

ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה (ת/3) ממנה עולה כי בתי המשפט רואים בעבירות הנשק "איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי"... "תשתית וגורם בלעדיו איין... למגוון רחב של עבירות" והקדמה לביצוע מעשים פליליים חמורים ומסוכנים יותר.

נטען כי עבירות הנשק לסוגיהן הפכו ל"מכת מדינה של ממש" ומשכך מחייבות מתן מענה הולם ומרתיע לביעור התופעה.

ב"כ המאשימה הפנה לתיקון 140 לחוק העונשין הקובע כהוראת שעה ולמשך שלוש שנים, עונש מינימום של רבע מהעונש המרבי שנקבע לעבירות נשק, וכי יש בכך כדי ללמד אודות מצב החירום ועל הצורך בהעלאת רמת הענישה הנוהגת למען מגור התופעה.

נטען כי נסיבות ביצוע העבירות הינן נסיבות מחמירות באשר הנאשמים החזיקו בנשק שמסוגל להמית אדם, לא היססו להשתמש בו ואף תעדו עצמם עושים זאת, ולאחר מכן נשא הנאשם 1 את הנשק על גופו.

מתסקירי שירות המבחן עולה כי הנאשמים מתייחסים לאירוע כאל "מעשה קונדס", מקלים ראש בעבירות שביצעו ולא מבינים את חומרתן.

המאשימה סקרה את מדיניות הענישה הנוהגת וביקשה לקבוע בנסיבות המקרה מתחם ענישה הולם כדלקמן:

לנאשם 1: 4-7 שנות מאסר בפועל.

לנאשם 2: 3-5 שנות מאסר בפועל.

נטען כי שיקולים אישיים של הנאשמים נסוגים מפאת הצורך בענישה מוחשית ומרתיעה. ב"כ המאשימה עתר למקם עונשם של הנאשמים בשליש התחתון של המתחם, ולהטיל על הנאשם 1 עונש של 5 שנות מאסר ועל הנאשם 2 עונש של 4 שנות מאסר. כמו כן עתר ב"כ המאשימה להטיל על הנאשמים מאסרים מותנים, קנסות משמעותיים ופסילה של רישיון נהיגה.

9. **ב"כ הנאשם 1** טענה כי עתירת המאשימה לעונש מחמירה עם הנאשם אשר הודה, הביע חרטה ונטל אחריות על מעשיו.

נטען כי יש לקבוע מתחם הענישה בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה הספציפית, אשר מעידות במקרה דנן כי נשיאת האקדח המיוחסת לנאשם 1 רלוונטית למועד ביצוע העבירה בלבד. נשיאת האקדח נעשתה בלילה, בשטח פתוח, מבלי לסכן אחרים, כשפוטנציאל הנזק נמוך יחסית. הנאשמים ירו אמנם מהאקדח אך רוקנו את כל המחסנית, עובדה המלמדת כי לא היה בכוונתם לעשות שימוש בנשק מעבר לכך.

נטען כי העבירות בוצעו באקדח, להבדיל מנשק ארוך, הנשיאה הייתה קצרה והעבירות בוצעו ללא תכנון מוקדם. חרף האמור בתסקיר שירות המבחן אין אינדיקציה לסכסוך בו מעורב הנאשם.

ב"כ הנאשם 1 ציינה כי הנאשם 1 ביצע את העבירה כשהיה בן 18 וחצי שנים, על סף קטינות, וכי העבירות בוצעו על רקע נסיבותיו האישיות המורכבות והעדר בשלות. נטען כי לגילו הצעיר של הנאשם הייתה השפעה על יכולתו להבין את חומרת המעשים, וההליך המשפטי היווה עבורו גורם מרתיע ומציב גבולות.

ב"כ הנאשם 1 סקרה פסיקה רלוונטית (נ/2 ו-נ/3) וטענה כי הפסיקה שהוצגה על ידי המאשימה כוללת נסיבות לחומר אגון עבר פלילי או ביצוע עבירות נלוות.

ב"כ הנאשם 1 התייחסה גם לתיקון לחוק העונשין בדבר עונשי מינימום לעבירות בנשק תוך שהדגישה כי נסיבות המקרה בעניינו הן ברף הנמוך, ועל כן יש לקבוע ענישה ומתחם באופן שהמאסר המותנה יהיה חלק מעונש המינימום.

ב"כ הנאשם 1 עתרה לקביעת מתחם ענישה הנע בין 16 ל-30 חודשי מאסר בפועל, ולהטיל על הנאשם ענישה ברף התחתון של מתחם הענישה כך שיושגו עליו 16 חודשי מאסר בפועל.

10. **ב"כ הנאשם 2** הצטרף לדברי ב"כ הנאשם 1 והוסיף כי בעניינו של הנאשם 2 מדובר בעבירה שונה של החזקה ובנסיבות מקלות. הנאשם בן למשפחה נורמטיבית המונה 12 נפשות, כפי שהדבר אף עלה מעדויות אביו של נאשם 2 ושכנו. הנאשם סיים 12 שנות לימוד וטרם מעצרו עבד כעוזר נהג במפעל משקאות ותכנן להתגייס לצה"ל. מדובר באדם שניהל אורח חיים נורמטיבי ולא גדל בסביבה עבריינית.

צוין כי הנאשם נמנה על אוכלוסיית הבגירים הצעירים ויש לתן משקל למידת אחריותו למעשיו נוכח גילו הצעיר בעת ביצוע העבירה. לדבריו הנאשם 2 נהג בטיפשות ולא מתוך התנהלות עבריינית ויש לתת את הדעת לכך שנתון במעצר מזה חודשים רבים.

נטען כי תסקיר שירות המבחן שגוי שכן התבסס גם על עבירת נשיאה והובלה שהנאשם לא הורשע בה. יוער כי ב"כ הנאשם 2 לא עתר לתסקיר נוסף בעניינו של הנאשם.

נטען כי יש להביא בחשבון הודאתו של הנאשם בביצוע העבירות בהן הורשע, הבנתו את הפסול במעשיו והיותה של חוות המעצר גורם מרתיע עבורו. נטען כי הנאשם נעדר עבר פלילי וחלקו בביצוע העבירה קטן מחלקו של האחר. החזקתו בנשק הייתה קצרה ביותר ולצורך הירי באוויר, ותוך שהירי בוצע במקום פתוח ולא מאוכלס. ב"כ הנאשם 2 הוסיף כי הנאשם ביצע את הירי ללא תכנון מוקדם, באופן ספונטני, וכי מדובר במעידה חד פעמית. הטלת מאסר לתקופה ממושכת בנסיבותיו של הנאשם, בהינתן גילו, אורח החיים הנורמטיבי שניהל קודם לביצוע העבירה והאחריות שנטל על מעשיו, תפגע בו מעבר לצורך.

ב"כ הנאשם 2 עתר לקביעת מתחם ענישה הולם הנע בין 8 ועד 16 חודשי מאסר בפועל ולקבוע עונשו של הנאשם 2 ברף התחתון.

ב"כ הנאשם 2 הפנה לפסיקה רלוונטית (נ/4) וביקש להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם.

11. הנאשם 1 אמר שעשה טעות, ונגע במשהו שאינו שלו. הנאשם הוסיף כי הוא מתחיל בקבוצות לימוד בכלא ומבקש להתקדם בחייו. לשאלת ביהמ"ש השיב כי הוא אינו יודע עברית אך לומד כעת עברית בכלא.

12. הנאשם 2 אמר שטעה ולמד מטעות זו במהלך מעצרו. לדבריו במהלך תקופת מעצרו עבר טיפול ונמצא במסגרת לימודים של חוליית החינוך ולומד עברית. הנאשם ביקש סליחה על מעשיו ואמר שלא יחזור על הטעות. לדבריו בכוונתו להוציא רישיון נהיגה ולעבוד ולא לחזור על מעשיו.

דין והכרעה:

13. הנאשמים 1 ו-2 חטאו בעבירות בנשק (נאשם 1- עבירה של נשיאה והובלה ונאשם 2- עבירה של החזקה) ובעבירה של ירי מנשק חם.

בשנים האחרונות אנו עדים ל"מציאות העגומה שהשימוש הלא חוקי בנשק חם... היה לחלק בלתי נפרד ממנה" (5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני (14.9.22) וגם ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (5.11.2019))

עבירות הנשק מהוות קרקע פורייה לעבירות פליליות חמורות אחרות, אך גם לעבירות בעלות גוון לאומני, כפי שאזרחי המדינה חוו באירועי מבצע "שומר חומות".

עבירות הנשק, בוודאי בנגב, הפכו לרעה חולה. ניכר כי הן מבוצעות לא רק על ידי עבריינים חוזרים, אלא גם על ידי צעירים ונטולי עבר פלילי ולכאורה נורמטיביים כבמקרה דנן. מציאות זו מחייבת טיפול בתופעה המדאיגה והחמרת הענישה עם עברייני הנשק לסוגיהם.

14. בהתאם לסעיף 40 ב לחוק העונשין, עקרון ההלימה הינו העיקרון המנחה בענישה, ויש לבחון קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה, בנסיבותיו ובמידת אשמתם של הנאשמים ובין סוג ומידת העונש המוטל עליהם.

קביעת מתחם העונש ההולם:

15. לצורך קביעת מתחם הענישה ההולם בהתאם לסעיף 40 ג לחוק העונשין, יש לבחון את הערך החברתי שנפגע מהעבירה ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנוהגת, והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

16. בנוסף לאמור לעיל, גזירת מתחם הענישה צריכה להיעשות גם בזיקה לענישה המרבית שקבע המחוקק. ולעניין זה יפים הם דברי כבוד השופט שטיין בע"א 147/21 מ"י נ' ירין ביטון [פורסם בנבו] (14.2.21):

"... עונשי מאסר מרביים אינם באים לקבוע אך ורק את גבולה העליון של סמכות הענישה שבידי בתי המשפט. עונשים כאמור מבטאים את רמת הענישה הראויה במקרים החמורים ביותר של ביצוע העבירה שבה עסקינן, ומהם ניתן וראוי לגזור את מתחם העונשים עבור מקרים פחות חמורים ... מובן מאליו הוא, שגזירה כאמור אינה נעשית בדרך של התאמה מתמטית. מדובר אך ורק בזיקה עניינית לחומרת העבירה, כפי שנקבעה על ידי המחוקק שאת דברו אנו מקיימים. הקפדה על זיקה כאמור היא חלק מהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, אשר נעשתה בגדרו של תיקון 113 לחוק העונשין..."

לאור האמור, גזירת מתחם הענישה תעשה גם בזיקה עניינית לחומרת העבירות בהן הורשעו הנאשמים ולעונשים המרביים כפי שנקבעו על ידי המחוקק (10 שנות מאסר לעבירת הנשיאה וההובלה, 7 שנות מאסר לעבירת ההחזקה ושנתיים לירי בשטח פתוח).

17. כאמור בטיעוני ב"כ המאשימה, ביום 8.12.21 נכנס לתקפו תיקון 140 לחוק העונשין הקובע כי בתקופה של שלוש שנים מיום פרסומה של הוראת השעה, לא יפחת עונשו של מי שהורשע בעבירות בנשק המפורטות בתיקון, מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה.

לאור האמור, טרם קביעת המתחמים יש לבחון גם את היחס בין העונש המזערי שקבע המחוקק לבין מתחם העונש ההולם.

בית המשפט העליון עמד על כך שעונש המינימום הוא "בבחינת אינדיקציה לחומרה שמיוחסת לעבירה ולמידת הפגיעה בערכים המוגנים מחמת ביצועה, ומשכך, ראוי שתהיה לו השפעה גם על מתחם העונש ההולם" (ראה: ע"פ 4876/15 פלוני נ' מדינת ישראל (3.12.15); וע"פ 8045/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.11.2014)).

כב' הש' ס' ג'ובראן התייחס לסוגיה בע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל (27.8.14) וקבע כי:

"מתחם עונש הולם שתחתיתו נמוכה מעונש המינימום יכול להיקבע רק אם ניתנו טעמים מיוחדים לכך ... עונש המינימום שקבע המחוקק הוא אינדיקציה לחומרה שמיוחסת לעבירה ולמידת הפגיעה בערכים המוגנים מביצועה, ולכן נכון שתהיה לו השפעה גם על מתחם העונש ההולם, אך כמובן בכפוף לסייג הטעמים המיוחדים שקבע המחוקק... פרשנויות אחרות, למשל... שניתן להתעלם מעונש המינימום אף מבלי טעמים מיוחדים בעת קביעת תחתית מתחם העונש ההולם, תבאנה למצב בו לא תהיה הלימה בין חומרת העבירה לבין המתחם" (עפ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל (27.8.14))

הערכים החברתיים שנפגעו:

18. הערכים החברתיים המוגנים בעבירות נשק כוללים שמירת החיים והגוף, בטחון הציבור ושמירת הסדר הציבורי.

ר' לעניין זה ע"פ 7502/12 בסאם כוויס נגד מ"י (25.06.2013):

"כפי שנפסק, לא אחת, עבירות בנשק לסוגיהן מגלמות בתוכן סיכון ממשי לשלום הציבור ולביטחון, שכן לא ניתן לדעת להיכן יתגלגלו כלי הנשק המוחזקים שלא כדון, ואיזה שימוש יעשה בהם בעתיד."

19. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בעניינינו משמעותית וזאת גם נוכח השימוש שנעשה בפועל באקדח. עבירת הנשיאה והובלה של כלי נשק, כמו גם עבירת ההחזקה, מגלמות בתוכן סיכון פוטנציאלי לשלום הציבור ובטחון, ופעמים רבות, כמו במקרה דנן, מהוות הקדמה או חלק מביצוע של עבירה נוספת.

מדיניות הענישה הנוהגת:

20. בית המשפט העליון הדגיש את הצורך בהחמרה בעבירות הנשק השונות, ואת החומרה הרבה שבביצוע עבירות נשק.

בפסיקתי בת"פ 2476-07-22 מדינת ישראל נ' אבו אלקעאן התייחסתי לצורך במיגור התופעה, שהוכרה בפסיקה בשנים האחרונות כמכת מדינה. הקלות הבלתי נסבלת בביצוע עבירות בנשק וזעקת הציבור המדמם מחייבות ענישה מחמירה ומרתיעה.

"...הטלת עונשים חמורים ומרתיעים על עברייני נשק היא עיקר תרומתם של בתי המשפט למיגור התופעה ולהרחקת העבריינים עם האקדח משגרת חייהם של אזרחי מדינה שומרי חוק" (ע"פ 147/21 מ"י נ' ביטון

14.2.21)). ר' גם דברי כבוד השופט מינץ בע"פ 6702/22 מ"י נ' נור הייב (4.4.23), דברי כבוד המשנה לנשיאה דאז כבוד השופט הנדל בע"פ 6383/21 עידן קרייף ואח' נ' מ"י (13.2.22), וע"פ 700/18 רואי גרבי נ' מ"י (2.5.18).

21. בזיקה לאמור, אדרש למדגם של הפסיקה הנוהגת תוך שאציין כי בהבניית שיקול הדעת, אין הכוונה לעריכת ממוצע סטטיסטי של טווחי ענישה. קשת הענישה בפסיקה רחבה ותלויה בנסיבותיו של המקרה הקונקרטי ובפרמטרים שונים, ובעניינו יש לבצע את הבחנה הנדרשת לקולא ולחומרא:

א. בע"פ 4466/22 נידאל אבו מדיעם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.1.23) התקבל באופן חלקי ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של **נשיאת נשק ותחמושת ובעבירה של ירי מנשק חם באזור מגורים**. הנאשם, נעדר עבר פלילי, בשעת לילה מאוחרת בשכונת מגורים, החזיק באקדח חצי אוטומטי וירה ממנו 3-7 יריות באוויר. בית המשפט העליון קבע כי בנסיבותיו המיוחדות של התיק, יועמד עונש המאסר בפועל שהושת על הנאשם בבית המשפט המחוזי בבאר שבע (ת"פ 15133-08-21) על 36 חודשי מאסר בפועל והותיר על כנם את המאסר המותנה והקנס שנגזרו על הנאשם.

ב. בע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני (14.9.22) התקבל ערעור המדינה על עונשו של נאשם כבן 27 שנים נעדר עבר פלילי, שהורשע על פי הודאתו בעבירות של **נשיאת נשק שלא כדין** (אקדח חצי אוטומט, מחסנית וכדורים) לצד עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו וכניסה ושהייה בישראל בניגוד לחוק.

בית המשפט העליון קבע כי מתחם הענישה הראוי לנאשם בגיר בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בין סורג ובריח (לצד עונשים נלווים בדמותם של מאסר מותנה וקנס) וקבע אמת מידה מנחה לפיה באין נסיבות מיוחדות לחומרא או לקולא, יהא זה סביר להטיל על נאשם כאמור עונש של 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל, והוסיף כי **"הענישה המחמירה והבלתי מתפשרת כאמור צריכה לחול ללא סייגים על כל נאשם בגיר באשר הוא... גם כאשר מדובר בעבריין צעיר שהסתבך לראשונה בפלילים ובקשתו לשיקום כנה... תקוותי היא כי אמות מידה אלה תנחנה את הערכאות הדיוניות באופן שיטתי, כך שמדיניות הענישה אשר נקוטה בידינו ביחס לעבירות נשק תיושם כהלכתה ובמלא עוצמתה"**.

משהועמד עונשו של הנאשם בת"פ (מחוזי חיפה) 19130-12-21 על 18 חודשי מאסר בפועל, ומשערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם נאשם, הועמד עונשו של הנאשם על 28 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

ג. בעפ 1059/21 פלוני נ' מדינת ישראל (29.4.21) - נדחה ערעור נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של **החזקת נשק, ירי מנשק חם ועבירות נוספות**. הנאשם החזיק ברשותו נשק חצי אוטומטי מסוג אקדח גלוק וירה בו בעת ששהה יחד עם אנשים נוספים במחנה הפליטים שועאפט. בית המשפט העליון הותיר על כנו את העונש שנגזר על הנאשם בתיק ת"פ (מחוזי ים) 21465-01-20, במסגרתו קבע בית המשפט מתחם עונש הולם הנע בין 3 ל-5 שנות מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 42

חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלוות.

ד. בע"פ 5522/20 נזאר חלייחל נ' מדינת ישראל (24.2.21) נדחה ערעור נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של **נשיאה והובלה של נשק**. הנאשם ביחד עם אחרים נשא והוביל נשק בשעת לילה במכונית שנסעה בשביל עפר באזור כפרי. מהרכב בוצע ירי של שני כדורים על ידי מי מנוסעי הרכב, ולאחר מכן בעודם שוהים בחניון סמוך למסגד בוצע ירי נוסף מנשק אוטומטי. בית המשפט העליון הותיר על כנו את העונש שנגזר על הנאשם בת"פ (מחוזי נצרת) 62717-07-19 במסגרתו קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם עומד על 24 עד 48 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם עונש של 36 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס בסך של 5,000 ש"ח (הופעל גם עונש מאסר על-תנאי בן 5 חודשים).

נסיבות ביצוע העבירה:

22. מתחם העונש ההולם נקבע כאמור גם בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירה אשר קובעות את פוטנציאל הנזק הכרוך במעשה העבירה, ובכלל זה סוג הנשק, משך ביצוע העבירה ומיקומה, ביצוען של עבירות נוספות וכו'.

ר' לעניין זה ע"פ 1323/13 חסן ואח' נ' מ"י (5.6.13): "**...נסיבות הקשורות בביצוע העבירה והם שקובעים את פוטנציאל הנזק הכרוך במעשה העבירה.**"

בהתאם לאמור בכתב האישום המתוקן, נאשם 1 נשא והוביל אקדח חצי אוטומטי מסוג CZ כשהוא טעון במחסנית תואמת ובה תשעה כדורים בקליבר 9 מ"מ. אין חולק כי עסקינן בנשק תקיני ובעל פוטנציאל קטלני, ובהיותו טעון הווה סיכון ממשי לשלום הציבור ולביטחונו.

הנאשם 1 הגיע בשעת לילה עם האקדח לשטח פתוח בסמוך לתחנת הדלק, ובסיום הירי לא נפטר ממנו אלא המשיך לשאת אותו על גופו עד הגיעו לאזור הסמוך למרכז המסחרי, בכניסה ליישוב חורה המרוחק כ 40 מטרים ממקום הירי. אין עסקינן בנשיאה והובלה רגעית, והגם שלא התמשכה למשך מספר ימים נוכח מעצרו של הנאשם, נסיבותיה מלמדות על מידת מה של תכנון מוקדם כאשר מעשה הירי כוון לשעת לילה.

אומנם כתב האישום המתוקן אינו מבהיר את המניע לביצוע העבירות, אך ניתן לומר בוודאות הנדרשת כי המפגש הלילי בין שני הנאשמים לא היה מקרי ובוודאי שלא ספונטני.

אכן הנאשמים לא ביצעו הירי בשכונת מגורים, אך מעובדות כתב האישום עולה כי הירי בוצע במרחק 40 מטרים בלבד ממרכז מסחרי ובסמיכות לתחנת דלק, וברי כי הירי העמיד בסכנה את הציבור הרחב. הנאשמים לא הסתפקו בירי של כדור אחד לכל אחד מהם, אלא ירו עד לריקון המחסנית, ובכך הגדילו את פוטנציאל הפגיעה בעוברי אורח.

בעניין זה אוסיף כי גם בירי במקום פתוח קיים סיכון לשלום הציבור שכן הוא אינו נעשה בתנאי בטיחות ופיקוח של מטווח מורשה, ובמרחבי הנגב הפתוחים מטיילים רבים אשר מבקשים ליהנות מיופיו וחפצים לשוב לביתם בשלום.

יתרה מזו, ירי גם אם אינו מסתיים בנפגעים כבמקרה שלנו וגם אם נעשה בשטח פתוח, גורם מן הסתם לתחושת בהלה ופחד לעוברי אורח תמימים ולמתגוררים בישוים הסמוכים וזאת למשמע קולות הירי.

חומרה נוספת יש לתן לעובדה כי הנאשמים לא הסתפקו בביצוע הירי בצוותא ואף צילמו זה את זה באמצעות הטלפון של הנאשם 2, ובין היתר צולם הנאשם 2 מנופף באקדח ומציג את הכדורים למצלמה, כמי שמתפאר במעשיו. התנהגות זו של הנאשמים מלמדת על העדר מורא מהחוק ותחושה כי מרחבי הנגב הם בבחינת שטחי הפקר בו הנאשמים יכולים לעשות כרצונם.

עבירה בנשק גוררת עבירה. בענייננו עבירת הנשיאה וההובלה של האקדח והתחמושת על ידי הנאשם 1, גררה ביצוע של עבירה נוספת- ירי, ועבירת האחזקה של הנאשם 2, הגם שהייתה קצרה, נלווה לה ביצוע של עבירת הירי.

נסיבות ביצוע העבירות בענייננו ממחישות את הקלות הבלתי נסבלת בביצוע עבירות בנשק בדרום הארץ. ההתייחסות למשאב הציבורי-מרחבי הנגב, כשטח הפקר תוך התעלמות מפוטנציאל הסיכון ומזכותו של הציבור הרחב ובכלל זה תושבי הישובים הערביים לחיים שלווים ובטוחים, מחייבות התייחסות הולמת ומחמירה.

23. אשר על כן, לאחר שעיינתי בפסיקה אליה הפנו באי כוח הצדדים, ובהתאם לאמור לעיל, מתחמי הענישה ההולמים בגין העבירות בהן הורשעו הנאשמים, בנסיבות ביצוען, כוללים מאסרים בפועל כדלקמן:

א. לנאשם 1 -מאסר בפועל הנע בין 32 חודשים ל- 54 חודשים, לצד עונשים נלווים בהם עונש מאסר מותנה.

ב. לנאשם 2 -מאסר בפועל הנע בין 22 חודשים ל 36 חודשים, לצד עונשים נלווים בהם עונש מאסר מותנה.

24. הגם שמכתב האישום לא עולה כי העבירות בוצעו למען בצע כסף, מהפסיקה עולה כי עבירות הנשק הפכו בין היתר למקור הכנסה. על כן הענישה צריכה לכלול גם קנס כספי שימנע כל טובת הנאה מהעבריינים, ויהפוך את העבירה ללא כדאית גם מבחינה כלכלית. על עברייני הנשק לדעת כי הם צפויים להיפגע באופן משמעותי גם בכיסם.

בהתאם לסעיף 40 ח לחוק העונשין "קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם כולל עונש קנס, יחשב, נוסף על האמור בסעיף 40 ג (א), במצבו הכלכלי של הנאשם, לצורך מתחם העונש ההולם".

בענייננו לא נטען על ידי ההגנה דבר בדבר מצבם הכלכלי של הנאשמים ולא הובאו ראיות ונתונים אודות מצבם הכלכלי לצורך קביעת מתחם הקנס ההולם. יחד עם זאת, ונוכח גילם של הנאשמים, אצא מנקודת מוצא כי מצבם הכלכלי אינו משופר.

אשר על כן, מתחם העונש ההולם בגין העבירה שביצע הנאשם 1, בנסיבות ביצועה, כולל קנס הנע בין 5,000 - 10,000 ₪ ומתחם העונש ההולם בגין העבירה שביצע לנאשם 2 כולל קנס הנע בין 2,000 - 6,000 ₪.

גזירת העונש:

25. בגזירת העונש המתאים לנאשמים, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה.

כידוע הענישה הינה אינדיבידואלית, ובמסגרתה יש ליתן את הדעת לנסיבותיהם האישיות של הנאשמים.

א. **הנאשם 1** - יליד 2004, רווק, יתום מאב, הצעיר מבין 3 ילדיה של אמו. אביו היה נשוי לנשים נוספות. לקולת הנאשם נתתי משקל להודאתו, לעברו הנקי, לחרטה שהביע ביחס למעשיו ולחסכון בזמנו של ביהמ"ש. כן נתתי דעתי לכך כי הנאשם עצור מיום 9.7.22.

ב. **הנאשם 2** - יליד 2004, רווק, הבן הצעיר במשפחה המונה זוג הורים ו-10 ילדים. אביו נשוי לאישה נוספת. לקולת הנאשם נתתי משקל להודאתו, לעברו הנקי, לחרטה שהביע ולחסכון בזמנו של ביהמ"ש. כן נתתי דעתי לכך כי הנאשם עצור מיום 9.7.22.

26. לקולת הנאשמים שקלתי את קרבתם לגיל 18 שנים במועד ביצוע העבירה, וההשפעה האפשרית של מאסר ממושך על שיקומם ומצבם הנפשי. לצד זאת, מצאתי להבהיר כי בשים לה לעבירות בהן הורשעו הנאשמים, ושכיחותן של עבירות בנשק בקרב צעירים בנגב, אין גילם מהווה חסינות מפני מאסרים ממשיים.

27. בגדרי שיקולי הענישה בתוך המתחם נתתי גם משקל לשיקולי הרתעת היחיד.

בענייננו נסיבות ביצוע העבירות מלמדות על העדר מורא מהחוק, ובעניין זה אציין כי אינני מקבל את עמדת ב"כ הנאשמים כי מדובר במעשה שנעשה מתוך "טיפשות" ומחמת גילם הצעיר בלבד. שירות המבחן המליץ, ביחס לשני הנאשמים, על ענישה מוחשית והרתעתית בדמות מאסר בפועל. המלצת שירות המבחן באה לאחר הערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, ולאחר שנכח בדבר גישתם המקלה ביחס לעבירות נשק. שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית ביחס למי מהנאשמים.

אכן צודק ב"כ נאשם 2 כי שירות המבחן טעה ביחס לנאשם 2 עת ייחס לו עבירה בה לא הורשע, אך לא ניתן להתעלם מסירובו של הנאשם לקחת חלק בהליך טיפולי וגישתו המקלה ביחס לנשק.

גורמי הסיכון המפורטים בתסקירי שירות המבחן ביחס לשני הנאשמים נותרו בעינם גם בחלוף תקופת מעצרם, ורק המשך מאסרם יכול וירתיעם מפני הסתבכות חוזרת בפלילים.

28. לצד זאת, נתתי משקל לשיקולי הרתעת הרבים המקבל משנה תוקף בעבירות בנשק, שכן "**בית משפט שמקל בעונשו של עבריין נשק מכביד על החברה שנאלצת להגן על עצמה - על בניה ובנותיה - מעברייני נשק**" ע"פ 5602/22 מ"י נ' פלוני (14.9.22).

כפי שציינתי על בתי המשפט לפעול באמצעות הענישה לשינוי יחס "סיכוי - סיכון" מכוחו פועל עבריין הנשק, באופן שהמאזן יטה בבירור לאחרון. על בית המשפט להעביר מסר ברור וחד גם לצעירים כי טוב יעשו אם ירחיקו ידם מנשק

בלתי חוקי, שאם לא כן ימצאו עצמם מאחורי סורג ובריח.

29. מכל הקובץ לעיל, ובאיזון השיקולים השונים, הנני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים :

לנאשם 1:

- א. 38 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של 3 שנים מיום שחרורו, שהנאשם לא יעבור עבירות בנשק לפי סעיף 144 לחוק העונשין על חלופותיו השונות.
- ג. 10 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של 3 שנים מיום שחרורו, שהנאשם לא יעבור עבירה לפי סעיף 340 א לחוק העונשין על חלופותיו השונות.
- ד. ₪ 6,000 קנס או 60 יום מאסר תמורתו. הקנס ישולם לא יאוחר מיום 1.10.23.

לנאשם 2:

- א. 26 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של 3 שנים מיום שחרורו, שהנאשם לא יעבור עבירות בנשק לפי סעיף 144 לחוק העונשין על חלופותיו השונות.
- ג. 10 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של 3 שנים מיום שחרורו, שהנאשם לא יעבור עבירה לפי סעיף 340 א לחוק העונשין על חלופותיו השונות.
- ד. ₪ 3,000 קנס או 30 יום מאסר תמורתו. הקנס ישולם לא יאוחר מיום 1.10.23.

30. **טרם נעילה**, נסיבות חייהם של הנאשמים והסתבכותם בפלילים, מחייבות התייחסות לשתי תופעות חברתיות חמורות ומדאיגות בחברה הבדואית בדרום: ריבוי נישואין -פוליגמיה ובדלנות שפתית- אי ידיעת השפה העברית.

תופעת ריבוי הנישואין, לרוב עם נשים חלשות וחסרות מעמד מהרשות הפלסטינאית, היא

"אם כל חטאת" ומשנה מן היסוד את החברה הבדואית בנגב. התופעה שהפכה בשנים האחרונות לרחבה ונפוצה מאוד, מקרבת את החברה הבדואית בנגב לרשות הפלסטינאית ומחלישה את זיקתה למדינת ישראל.

ילדי נישואי הפוליגמיה (לאב בדואי ישראלי ולאם מהרשות הפלסטינאית) חווים לרוב עוני, הזנחה ותחושת קיפוח פנים משפחית וחמולתית, אשר מובלים, לא אחת, לעולם הפשע, ובמקרים קיצוניים לעבירות בעלי גוון לאומני.

כידוע ריבוי נישואין מהווה עבירה פלילית, אך הניסיון מלמד כי לא ניתן למגר התופעה באכיפה פלילית בלבד נוכח ההטבות הכלכליות המפליגות להן זוכה הגבר הבדואי הפוליגמי. לעניין תופעת הפוליגמיה במגזר הבדואי בהרחבה, ראה גם החלטתי בתמ"ש **55724-09-16** (משפחה, ב"ש) [פורסם בנבו] מיום 12.03.17, הדנה בעניינו של גבר בדואי אב ל- 56 ילדים משבע נשים, כשביום מתן ההחלטה היה נשוי לארבע מהן. ביטול התמריצים הכלכליים לצד ענישה מתאימה תמגר תופעה פסולה זו .

תופעת הבדלות השפתית של צעירים ערביים בנגב, הקשורה בעבותות לתופעת הפוליגמיה, אף היא מחייבת מענה.

צעירים רבים במגזר הערבי בנגב אינם יודעים לדבר עברית ואינם מסוגלים לקיים אף לא שיחה פשוטה בעברית למרות שסיימו 10-12 שנות לימוד. חוסר היכולת לקיים שיחה בעברית, מחלישה זיקתם של הצעירים למדינה ולמוסדותיה מקשה על השתלבותם בשוק העבודה, ומכאן הסיכון להסתבכות בפלילים גובר. אין להשלים עם מצב שבו צעירים בדואים הלומדים במוסדות חינוך במדינת ישראל לא יהיו מסוגלים לבטא עצמם גם בעברית, ועל תוכנית הלימודים במגזר הערבי לבצע ההתאמות הנדרשות.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ו' תמוז תשפ"ג, 25 יוני 2023, בנוכחות הצדדים.